

נייר לדיון בנושא קיצור הדוחות הכספיים

מחלקה מקצועית - ספטמבר 2011

ביום ה-6 בספטמבר 2011, פרסם סגל הרשות לניירות ערך (להלן - "סגל הרשות") נייר לדיון לתגובות הציבור בנושא קיצור הדוחות הכספיים (להלן: "הנייר לדיון" או "הנייר").

מטרת המסמך

במקביל וכמהלך משלים לפרויקט "שיפור הדוחות", אשר במסגרתו נבחנים היבטים שונים הקשורים בדוחות התקופתיים של תאגידים מדווחים מתוך מגמה לצמצם את היקף הגילוי ולשפר את הרלוונטיות שלו ולאור פניות שהתקבלו ממשמשי הדוחות הכספיים בנושא הגידול המשמעותי שחל בהיקף הדוחות הכספיים, סגל הרשות החליט לקיים רב שיח בנושא היקף ומורכבות הפירוט בדוחות הכספיים.

הגילוי בדוחות הכספיים נקבע, ברובו, בתקני החשבונאות. על כן, בחינת הצורך בעריכת שינויים או התאמות כלשהם כפופה למגבלות הוראות התקינה החשבונאית הבינלאומית (להלן - "התקינה הבינלאומית"). בהקשר זה, יוזכר כי בהתאם למסגרת המושגית, על הדוחות הכספיים לקיים מספר מאפיינים איכותיים, לרבות, בין היתר, מובנות, רלוונטיות ומהותיות. באשר לעיקרון המהותיות קובע תקן חשבונאות בינלאומי מספר 1, *הצגת דוחות כספיים* כי "ישות לא נדרשת לתת גילוי ספציפי שנדרש על ידי תקן דיווח כספי בינלאומי אם המידע אינו מהותי", כלומר, בבסיס התקינה הבינלאומית עומדת ההנחה כי מידע שאינו מהותי, אינו משפיע על קבלת החלטות כלכליות ולפיכך אינו נדרש למשמש.

בנייר לדיון זה, מתמקד סגל הרשות בדוחות הכספיים, לצורך בחינת הסיבות לעומס הדיווחי שנכלל בהם ועל מנת למצוא דרכים לשיפור תוכנם בדרך של הפחתת היקף ומורכבות הגילוי הניתן בהם, וזאת, תחת מגבלות התקינה הבינלאומית והוראות הדיון.

עומס בדוחות הכספיים - בעיות שזוהו על ידי סגל הרשות

מהממצאים שנצברו על ידי סגל הרשות במסגרת פעילותו בבדיקת דוחות תקופתיים זוהו הנקודות הבאות כעומס דיווחי הפוגם בשימושיות הדוחות הכספיים (האמור להלן מאפיין גם את הדוחות התקופתיים, ואינו ייחודי רק לדוחות הכספיים):

1. **הכללת מידע לא מהותי עודף בדוחות הכספיים** - מידע לא מהותי הינו מידע אשר אין בו כדי להשפיע על החלטות המשתמשים. משכך הכללת מידע לא מהותי בדוחות הכספיים יוצרת רעשי רקע אשר לא רק שאינם תורמים לשימושיות הדוחות הכספיים למשתמשים אלא אף פוגמים בה, בכך שמקשים על ההתמקדות במידע המהותי.
2. **הכללת מידע תיאורי אשר נשאר מתקופת דיווח קודמות ללא הורדת תיאורים לא רלוונטיים או לא עדכניים (להלן גם - "שכבות גיאולוגיות")** - במקרים מסוימים כוללים הביאורים לדוחות הכספיים גילויים שונים שהינם שרידים לגילויים אשר ניתנו בתקופות עבר ונתרו בדוחות הכספיים כמעין "שכבות גיאולוגיות" קדומות.

3. **שימוש בשפה לא ברורה** - במקרים מסוימים נעשה בביאורים לדוחות הכספיים שימוש בשפה לא ברורה, ובכלל זה, שימוש בניסוחים מעורפלים שניתן לפרשם ביותר ממובן אחד וכן ניסוחים המועתקים, כמעט ישירות, ממסמכים משפטיים (למשל חוזים משפטיים או דרישות רגולציה) חלף מתן הסברים בהירים ותמציתיים המדגישים את עיקרי המידע והשפעתו האפשרית על התאגיד.

פעולות אפשריות להפחתת עומס בדוחות הכספיים

להלן מספר דוגמאות לפעולות אשר לעמדת סגל הרשות, ראוי שיינקטו על ידי תאגידים מדווחים ועל ידי רואי החשבון המבקרים שלהם על מנת להביא להפחתת עומס בדוחות הכספיים:

1. **קיום דיון מהותי ומעמיק בתאגיד לעניין מהותיות לצורך מתן גילוי** - הוראות התקינה הבינלאומית קובעות כי בחינת מידת המהותיות בכלל ובהיבט הגילוי בפרט צריכה להתבצע בדרך של הפעלת שיקול דעת. הוראות התקינה, כמו גם רשות ניירות ערך [1], לא קבעו קווים מנחים לקביעה מהו מידע מהותי שיש לתת לו גילוי. לאור האמור, אף כי סגל הרשות מודע לכך שחלק מהתאגידים כבר מיישמים זאת בפועל, ראוי כי תאגידים יקיימו דיון בשאלה מהו מידע מהותי לגביהם, ויקבעו, מראש, נהלים ברורים בדבר אופן הבחינה של שאלה זו בקשר עם אירועים ועסקאות לכשיתרחשו ולפרסמם לציבור.
2. **תכנון** - לחצי זמן בשלבי הכנת הביאורים במסגרת הליך הדיווח הכספי מהווה חסם עבור עורכי הדוחות להשקעת המשאבים הדרושים (תשומת לב ניהולית ושעות עבודה) בבירור מידע לא מהותי וביצוע התאמות ושיפורים בגילוי לצורך הפחתת עומס דיווחי. לפיכך, על מנת להביא לשינוי הנדרש על התאגיד לנהל את תהליך הדיווח הכספי באופן מוסדר, תוך הגדרת הפחתת העומס הדיווחי כאחד מהיעדים, הקצאת המשאבים הדרושים לכך מראש ומעקב לאורך הליך הדיווח בדבר עמידה ביעד זה על מנת למנוע עד כמה שניתן לחצי זמנים שיקשו על השגת היעד. יישום התקנות שתוקנו לאחרונה אשר נוגעות בהליכים פנימיים שיש לקיים בתאגיד לשם הבטחת נאותות הדיווח והגילוי בדוחות הכספיים (הליך אישור הדוחות הכספיים והערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי), תוך הבאה בחשבון של האמור במסמך זה, עשוי לתרום להצלחת מהלך של הפחתת עומס בדוחות הכספיים של התאגיד.
3. **הפחתת העומס הנובע משכבות גיאולוגיות** - לעניין בעיית השכבות הגיאולוגיות יש להתייחס בנפרד לשתי בעיות עיקריות העולות ממנו:
האחת - מידע חוזר מתקופות קודמות אשר נכון למועד הדוחות, כבר אינו רלוונטי ואינו מהותי למשתמשים. מידע כאמור אינו תורם לקבלת החלטות המשתמשים ועל כן על התאגיד לפעול כדי לאתר אותו ולהשמיטו.
השנייה - מידע חוזר מתקופות קודמות, אשר נכון למועד הדוחות כולל מידע מהותי החשוב למשתמשים, אך במקרים מסוימים, מובא באופן המקשה על הבחנה בינו לבין השינויים שהתרחשו בנושא זה בתקופת הדיווח השוטפת. תועלת רבה תצמח למשתמשים מיצירת הפרדה (או הבחנה ויזואלית אחרת), בדרך של שימוש בכותרות משנה או כל דרך אחרת, בין המידע החוזר מהתקופות הקודמות לבין שינויים שהתרחשו בתקופה השוטפת.
4. **הבנה כי עומס בדוחות הכספיים פוגם באיכותם** - על הנהלת התאגיד ורואי החשבון המבקרים להפנים כי עומס דיווחי פוגם באיכות הדוחות הכספיים בכך שגורם לרעשי רקע המקשים על הקורא להתמקד במידע המהותי החשוב להבנת הדוחות הכספיים וניתוחם. סגל הרשות יבדוק, כחלק מפעילותו השוטפת לעניין בדיקת דוחות ותשקיפים, את האופן בו מיישמים תאגידים את עיקרון זה.

סגל הרשות קורא לציבור הפעילים בשוק, ובכלל זה, מכיני הדוחות, רואי החשבון המבקרים והמשתמשים השונים בדוחות הכספיים להגיב לאמור בנייר זה. במהלך חודש נובמבר השנה, תקיים הרשות רב שיח בנושא, בו ייקחו חלק גורמים רלוונטיים בשוק ההון, אשר יעבירו הצעות לשיפור המצב.

על מיקום המפגש, סדר היום וסדרי הרישום לו תפורסם הודעה נפרדת באתר רשות ניירות ערך, בהמשך.

בברכה,

המחלקה המקצועית